

Kommunens ställningstagande enligt 16 kap. 4 § miljöbalken om vindkraftetablering på fastigheten Tribbhult 1:2 m.fl.

Bakgrund

Statkraft södra vindkraft AB ansökte den 16 december 2014 vid Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Kalmar län om tillstånd att uppföra och drift för en gruppstation med maximalt 34 vindkraftverk med en maximal totalhöjd om 220 meter inom ett avgränsat etableringsområde. Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Kalmar län meddelade den 4 september 2017 Statkraft södra vindkraft AB tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (1998:808) att anlägga och driva vindkraftsanläggning bestående av maximalt 26 vindkraftverk med en totalhöjd på vardera maximalt 220 meter. Tillståndet gäller i 35 år från det datum då det vinner laga kraft.

Miljöprövningsdelegationens beslut överklagades till Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen och meddelade dom den 27 november 2018 upphävt de överklagade beslutet och återförvisat ärendet till miljöprövningsdelegationen för prövning om tillstånd kan beviljas enligt bolagets andrahandsyrkande om tillstånd enligt fast layout. Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen, har den 6 februari 2019 beslutat att inte meddela prövningstillstånd. Under våren 2019 har dialog förts mellan kommunen och exploatören om kommunens yttrande. De synpunkter kommunen hade har beaktats i dialog mellan parterna.

2019-09-24 inkom begäran från miljöprövningsdelegationen om att Västerviks kommun ska ta beslut om att tillstyrka eller avstyrka enligt 16 kap. 4 § miljöbalken.

Det ursprungligen ansökta etableringsområdet vid Miljöprövningsdelegationen har under tillståndsprocessen minskat avsevärt genom att områden i norr, söder och öster har tagits bort. Projektområdet har därmed minskat till mindre än hälften av det ursprungliga området, från 40 km² till 19 km².

För projektet har de västra delarna av projektområdet stor betydelse för projektets lönsamhet och sannolikhet för realisering. Bolagets vindmätningar i området visar att de bästa vindlägena finns i de nordvästra delarna och del av området är också ett utpekad riksintresseområde för vindbruk enligt 3 kap. 8 § miljöbalken.

Kommunala tillstyrkan eller avstyrkan

För att få tillstånd att uppföra vindkraft krävs det enligt 16 kap. 4 § miljöbalken att den kommun som verken ska uppföras tillstyrker etableringen. Detta kallas ofta för "det kommunala vetot".

Kommunen ska genom den kommunala tillstyrkan vid tillståndsprövning för vindkraft besluta om tillstyrkan eller avstyrkan till den aktuella vindkraftsetableringen anses utgöra en lämplig markanvändning sett ut ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv. Kommunens ställningstagande bör vara grundat i den mark- och vattenanvändning som beslutas i en översiktsplan gällande vindkraft. Det är dock viktigt att beakta att översiktsplanen endast är vägledande och att gränserna för utpekade lämpliga områden inte ska ses som absoluta. Tillstånd för den sökta åtgärden kommer slutligen beslutas av Miljöprövningsdelegationen. När ansökan är komplett kan beslut angående tillstånd för vindkraftsetablering tas. Miljöprövningsdelegationen är dock avhängt kommunens tillstyrkan eller avstyrkan. I de fall kommunen avstyrker etablering kan ett tillstånd inte ges. I de fall kommunen tillstyrker kan tillståndet beviljas men kommunens tillstyrkan är inte på något sätt en garanti för att tillståndet utfärdas i enlighet med ansökan. Miljöprövningsdelegationen kan till skillnad från kommunen göra begränsningar i tillståndet om tillståndsansökan saknar stöd i vissa delar enligt miljöbalken. Kommunen kan i detta beslut endast ta ställning till den ansökta etableringen i sin helhet (Energimyndigheten, 2019).

Västerviks kommun har i en skrivelse den 13 december 2018 tydliggjort att kommunens tillstyrkan endast avser delområdet inom det miljöprövningsdelegationen beviljade etableringsområdet.

Miljö- och byggnadsnämnden (MBN) behandlade ärendet på sitt sammanträde 2019-10-16 § 273 och lämnade följande yttrande; Nämnden bedömer att ansökan är komplett och kan utgöra underlag till beslut om tillstånd. MBN anser att då ärendet tidigare bedömts beslutsmässigt och nämnden största invändningar rättas till i och med de fasta placeringarna är ärendet fortfarande beslutsmässigt.

Nämnden tidigare framförda kritik mot de naturkonsulter som bolaget använt kvarstår dock fortfarande när det gäller fladdermusobservationer. Utifrån de inventeringar som gjorts i området finns inga rapporter redovisade på artportalen.se. Vindkraftsprojektering är den enskilt största kunskapsbyggande faktorn när det gäller fladdermöss i Sverige i dag, det är synnerligen dåligt att konsulterna inte rapporterar in de fynd som görs i det centrala system som finns för ändamålet.

MBN beslutar även att lämna följande ställningstagande till Kommunfullmäktige i Västerviks kommun:

Det är nämndens uppfattning att det beslut om kommunal tillstyrkan (Miljöbalken 16 kap. § 4) som togs 2016 vad väl genomarbetat, tydligt och välgrundat. Nämnden ser ingen anledning till några större revideringar i de ställningstaganden som kommunen då gjorde

utan förespråkar att endast mindre justeringar görs vid en ny tillstyrkan, alternativt att det beslut som togs 2016 får fortsätta att gälla som kommunens ställningstagande i fråga.

Förslaget från bolaget

Bolagets förslag till en vindkraftpark med fasta placeringar omfattar, efter gjorda justeringar, ett område om totalt 19 km² med högst 26 vindkraftverk. I förslaget har bolaget tagit hänsyn till samtliga områden som bolaget tidigare har åtagit sig att undanta från vindkraftsetablering. Verk undantas från placering vid landområden vid sjöarna Stora och Lilla Karlsjön, Mörtgöl och Mögöl samt områden med naturvärdesklass 1 och 2, som omfattar hällmarker och våtmarker. Vindkraftverken kommer därmed inte att placeras i en känslig naturmiljö och omgivningspåverkan av vindkraftsverken blir begränsad. Ljud- och skuggberäkningar visar att den föreslagna vindkraftsparken minskar risken för ljud- och skuggpåverkan ytterligare.

Även om MPD:s prövning nu omfattar tillstånd för en vindkraftspark med fasta placeringar av vindkraftverken, behöver en viss flexibilitet finnas i förhållande till de föreslagna fasta layouterna. Bolaget yrkar därför att MPD i villkor ska fastställa en viss flyttmån.

FIGUR: Bild från exploitören om placering av vindkraftverk.

Slutsats

Tidigare ansökan utformad enligt boxmodellen som utgår från fri placering av verken inom ansökningsområdet. I det kommunen nu ska ta ställning till har verken fasta placeringar vilket medför att konsekvenserna på ett tydligare sätt kan redovisas.

Beräknade bullernivåer och skuggor överstiger inte gällande riktvärden vid någon bostad. Bolag har även visat att en sänkning av bullernivåer från 40 dB(A) vid hus till 38 dB(A) vid fasad är möjligt för samtliga bostäder. En sänkning med 2 dB(A) uppfattas som en knappt hörbar förändring av örat. Decibelskalan är logaritmisk, vilket innebär att en sänkning på 8–10 dB(A) upplevs som en halvering av ljudnivån. Utbredning av buller är beroende av väderlek, eftersom ljudets hastighet varierar med temperatur, vindförhållande och topografin i landskapet.

Kulturmiljöns kärnvärden i Getterum bedöms inte påverkas negativt av en vindkraftsetablering, kärnområdet Getterum präglas av gamla vägnätet genom byn samt olika platser och hus som har koppling med vägen.

Inom hela Västerviks kommun förbrukas årligen drygt 400 GWh elenergi. Varje verk har en kalkylerad effekt på 5,5 MW, i jämförelse med verk i Blekhem som ligger på 1,8 MW styck. Utvecklingen av vindkraften ligger i linje med kommunens övergripande mål att till år 2030 inte ha några nettoutsläpp av fossil koldioxid. Enligt kommunens Energi- och klimatstrategi¹ ska även den lokala energiproduktionen från förnybara källor öka. Målet till 2020 är att öka den lokala produktionen av el-energi från förnybara källor till minst 75 % av den totala el-energianvändningen i kommunen.

Att tillåta en vindkraftspark som även omfattar de västra delarna, där det finns goda vindförhållanden och förutsättningar som möjliggör en optimering av projektet, innebär en bättre hushållning med vindresurserna i området och en ökad möjlighet för regionen och Västerviks kommun att bidra till de nationella målen om 100 procent förnybar el år 2040.

En större vindkraftspark ökar också nyttan för samhället genom att flera markägare får nytta av projektet och fler arbetstillfällen blir aktuella.

Nedisning uppträder främst i kallt klimat och ofta på högre höjder, över 500 m.ö.h. Mot bakgrund av att den föreslagna vindkraftsparken ligger i den södra delen av Sverige och marknivån i det aktuella området är ca 55–70 m.ö.h, klassificeras området som ett område med lätt nedisning, vilket innebär att risken för isbildning är ca två-sju dygn per år. Moderna vindkraftverk är också försedda med is-detektionssystem, vilket innebär att verken automatiskt stängs av när systemet känner av vibrationer och obalans som uppkommer vid eventuell isbeläggning på rotorbladen. Vindkraftverken sätts åter i drift först när isen har fallit av. Risken för iskast och olägenheter till följd av iskast bedöms därmed som mycket liten och det föreslagna projektområdet är därför förenligt med ett friluftsliv i området. Som en extra säkerhetsåtgärd kommer, i samråd med

¹ [Energi- och klimatstrategi för Västerviks kommun 2015-2020, antagen av KF 20150702](#)

tillsynsmyndigheten, även skyltar med varning för risk för fallande is att sättas upp i anslutning till vindkraftsparken.

Genom att det föreslagna etableringsområdet har minskat betydligt i omfattning, kommer dessutom en kortare sträcka av Tjustleden att beröras av den aktuella vindkraftsetableringen. Bolaget har också i dialog med Västerviks kommun diskuterat möjligheterna att utveckla leden och förstärka tillgängligheten genom nya angringspunkter och parkeringsplatser i samband med etablering av vindkraftsparken. Om osäkerhet kring påverkan ändå skulle föreligga, åtar sig bolaget att tillsammans med huvudmannen för Tjustleden ombesörja en ny sträckning av den del av leden som passerar i närheten av vindkraftsparken.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta:

- att tillstyrka den aktuella vindkraftsetableringen i sin helhet med verk om 26 stycken, då förslaget bedöms utgöra en lämplig markanvändning för vindkraftsetablering utifrån den vägledning som ges i översiktsplanen, tematiskt tillägg till översiktsplanen.

Kommunstyrelsens förvaltning

Marcus Åberg
Planarkitekt
Enheten för samhällsbyggnad

Daniel Niklasson
Samhällsbyggandschef

Ulf Kullin
Förvaltningsledare